Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 44 (530). Неділя, дня 3. листопада 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і. Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Živnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ

За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має для шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інститут 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошенне 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

Перший день місяця листопада є роковинами народнього зриву і днем пошани памяти тих, що своє життя пожертвували за кращу будуччину українського народу. Тому у всіх церквах Галицької волости того дня збереться народ, щоб поклонитись Тіням своїх героїв і помянути їхні геройські подвиги.

Цей Листопадовий День є також днем каяття. Кожна українська душа повинна в тім роковім дні усвідомити собі, чому в великій історичній хвилі український народ не міг піднестись і далі лишився „паралітиком на роздорожу — людським призирством, ніби струпом вкритий“. І повинні ми усвідомити собі, що сталось це через гріхи наші супроти української державности. Богато тих гріхів — більших і менших, вольних і невольних.

В листопадовій річниці маємо перед нашою національною совістю сповідатись з тих гріхів і каятись. Бо що-йно тоді будемо могли усвідомити собі і освідомити наших дітей, чому український народ не здав тяжкого історичного іспиту на самостійність політичну. Тільки щире каяття і рішуча постанова поправи може облекшити нашу національну совість.

Маємо усвідомити собі, що перед 11 літами західно-українська волость була тільки боєвим відтинком в змаганнях українського народу за своє краще життя. І в хвилі, коли українська святотатська рука піднеслась проти маєстату Української Держави і проти уособлення того-ж маєстату — проти Господаря Української Землі і його повалила разом з Українською Державою — з тою самою хвилею доля західно-українського відтинку була вирішена такою, якою є тепер. „Тріюмфальний вїзд“ до Київа, дня 14. грудня 1919, був похороном української державности на східно і західно-українських землях.

Отсей наш гріх домінує над иншими гріхами. Все, що опісля сталось, було наслідком цего головного гріху. І цей гріх, цей страшний злочин, тяжким каменем обтяжив нашу совість. Ми — сучасне покоління, яке допустилось цего страшного гріху, будемо прокляті нашими нещасними дітьми, нашими нащадками, коли вони усвідомлять собі далекосяглість і наслідки цего історичного злочину.

Особливо совість галицького громадянства обтяжена цим злочином через те, що воно, що його сини, відіграли невимовно траґічну ролю, якій подібних небагато знає всесвітна історія — задали рішаючий удар своїй власній державі. Бо мусимо собі усвідомити в Листопадовім Дні, що не Петлюра, не Винниченко, не придніпрянські повстанці повалили Українську Державу. Повалили її галицькі Січові Стрільці. Це була та одинока реальна сила, яка задала рішаючий удар Українській Державі. Петлюра і Винниченко та повстанці — це була на тій сумній сцені лишень декорація, яка без січового стрілецтва не малаби майже ніякого впливу на хід подій. І от страшна наша траґедія в тім, що геройство, ідейність і посвяту січового стрілецтва удалось легкодушним демаґогам використати проти української державности.

Коли впала Українська Держава — будилась совість тих, що були ініціяторами цего злочину. Винниченко, збудивши в „огни окрадену Україну“, втік до Відня, а в листі до бл. п. Е. Чикаленка в листопаді 1919 бороніться так: якби Українці не були повалили гетьманської Української Держави, то повалиб були її большевики. Цей лист є долучений до дневника бл. п. Е. Чикаленка і чекає свого опублікування. І наші діти здрігатись будуть, читаючи оправдання українського державного мужа і будуть в обуренню питати: А чому большевики не повалили Польщу, Естонію, Лотву і Литву? Чому саме Українську Державу мусіли большевики повалити? І знайдуть скоро відповідь на ці питання.

Мотиви повстання проти Української Держави вже осуджені. Нема нині здороводумаючого громадянина, котрийби реквізиції і зловживання несовісних людей уважав оправданою причиною до повстання. А хвилевий промах Гетьмана, вчинений під депресією нашого лихоліття — а саме — проголошення федерації **з неістнуючою Росією**, не може оправдати повстання. Саме ті, що жонґлювали тою „федерацією“, для аґітаційних цілей, — опісля перші стали бити поклони перед большевицькою „федерацією“, — перед Союзом Соціялістичних Совєтських Республик, стали цей большевицький рай славити, а сам Винниченко їздив з поклоном до Леніна — тільки Ленін з ним не хотів говорити. Инші патріоти, що далеко від ленінського престола, кидають громи на „гетьманську федерацію з Росією“, самі ідуть шнурком з поклоном до ленінського конзуля або як у Львові це називається: „ідуть на ікру“.

Як це все собі наше громадянство усвідомить в Листопадовий День, як освідомить своїх доростаючих синів і дочок — то найкраще відсвяткує велику річницю. Бо освідомлення буде отвирати нам двері до нашої кращої будучности.

Листопадова річниця повинна нам також пригадати, що за злочини поповнені супроти української державности мусить бути й кара. Кождий народ карає такі злочини — державний народ вязницею і карою смерти, недержавний народ має тільки одиноку кару — свою прилюдну опінію. Тому не чекаймо аж на кару історії, але тепер караймо злочинців так, як вони на це заслужили. В історію вони повинні відійти з прізвищем „окаянних“, а наші діти повинні від маленькости дивитись на ці постати з призирством, на тих, як що своїми вчинками зробили їх неподібними до дітей вольних народів.

РАДІСНА ПРОЯВА.

Наша передовиця в ч. 41 п. н. „Бємо по лиці“ знайшла широкий відгомін між нашими читачами в краю і на еміґрації. Обізвалась громадська совість і протестує проти того, що діється. Мало того — готовиться якнайостріще реаґувати. Між письмами, які до нас наспіли, є також письмо „Народньої Орґанізації Українців м. Львова“, підписане п. А. Березовським, як головою і п. В. Бараном, як секретарем. Навівши один уступ, який дотичить народнього гимну — шан. Управа цеїж орґанізації пише так:

„Уступом цим чуються вражені численні громадяне міста Львова, які навіть самі дивуються, чому на цім концерті не відспівано національного гимну. Просимо отже Хвальну Редакцію назвати нам ласкаво по імени цих чолових львівських громадян, які наш народній гимн малиби уважати демонстрацією для конзуля Радянських Републик, а ми з цього витягнемо можливо найдальше йдучі консеквенції.“

Наша Редакція письменно подала 3. свідків, які чули мотиви львівських громадян, чому гимну не відспівано і сподіємось, що Нар. Орґ. Українців м. Львова переведе слідство в тій справі. Дивне лишень, що коли „численні громадяне міста Львова, навіть самі дивуються, чому на цім концерті не відспівано національного гимну“ — аж наслідком нашого протесту це слідство буде переведене. Не розуміємо тільки, що значить вислів „чільних громадян“. Таж „чільними“ громадянами є в цім випадку ті, що цей концерт аранжували — отже Виділ і діріґент „Львівського Бояна“. Бож так у нас завжди водиться, що гимн зачинає співати хор з естради. Так було і в Перемишлі на тім самім ювілейнім концерті, на якім співав також „Львівський Боян“.

Побажатиб, щоб акція „Народньої Орґанізації Українців міста Львова“ не обмежилась тільки на тім інціденті, але розглянула всі подібні прояви, якими громадянство бє себе само по лиці. В хвилі, коли около 1600 українських громадян арештовано над Дніпром, — то над Полтвою витають з почестями представника тої влади, яка ці арештовання перевела. Нехай „Нар. Орґ. Укр. м. Л.“ висловиться прилюдно в тій справі.

Друга справа: По провінції кружляють вісти, що на вул. Набеляка тягнуться всякі „путешествія“, які відбились в кривім зеркалі „Зиза“. Цю справу подаємо також до слідства.

Трета справа: В „Н. Зорі“ появилась вістка про равт в совєтськім посольстві в Празі, в якім ніби-то брав участь представник львівської наукової установи. Ця справа також вимагає слідства. Ми не віримо поки-що тій вістці, бо за високо цінимо цю установу щоб могли припустити щось подібного.

Виступ шановної „Нар. Орґ. Українців міста Львова“ уважаємо дуже радісною проявою в нашім громадянськім життю.

„ЧЕСНІСТЬ З СОБОЮ“ — ЧИ МОРАЛЬНА РОЗПЕРЕЗАНІСТЬ?

„....Не можу мовчати і... беру за перо, щоб відповісти Вам сим відкритим листом, і щоб як не Ви самі, то хоч Ваші політичні приятелі могли його прочитати“ — так писав п. С. Томашівський у свойому „відкритому листі до п. Вячеслава Липинського“ („Нова Зоря“, ч. 58 з д. 11. VIII. 1929 р.).

П. Томашівський тим своїм листом мав намір „в останнє“ з однаковою силою „вдарити“ як по п. Липинському, так і по його приятелях, бо на кінці цьогож свойого листа п. Томашівський публично зложив „урочисту“ заяву, що він в останнє бере „публіцистичне перо“ і цим листом зовсім „припиняє публіцистику“ свою. Та не вистало у п. Томашівського стільки лицарства й шляхетности, щоби до кінця тримати своє слово.

Кожному приятелеві п. В. Липинського і прихильникові його національно-державницької ідеольоґії було боляче читати ті численні образи, що їх як із „рога обильности“ висипав п. Томашівський в тім своїм листі на голову нашого патріота-державника, п. В. Липинського. Але наша честь громадянська, а зокрема честь вояка армії української, не дозволяє нам далі викликати на публичний бій того, хто зразу заявив, що він вже відходить від такої „полєміки, складає зброю, а весь свій талант і свою ерудицію“ уділить праці, яка давалаб йому „користи моральні або матеріяльні“.

Якеж було нагле здивування, коли ми довідалися, що п. Томашівський свою урочисто складену обіцянку не додержав і ось вже цілих два місяці продовжує ті свої „проповіди“ на сторінках тієїж самої „Нової Зорі“.

Тому ми тепер кажемо п. Томашівському: Ви не є хазяїном свого слова! Отже послухайте тепер нас, приятелів п. В. Липинського. Право слова тепер нам належиться.

I.

Щоб не говорив п. Томашівський колись, скількиб він не написав ріжних наукових чи напів наукових праць, але ми дивимося ще й на те, *що робить* п. Томашівський *тепер*, як він свою віру *практикує* тепер. Випадки із нашими деякими теж „національними істориками“, які сталися в останнє десять-ліття, єсть занадто поучаючими для нас. Ще перед десяти літами ці „національні історики“ гаряче закликали нас на бій з новітніми Батиями-Тамерланами, а тепер самі любісенько першими опилися в таборі „людей татарських“. Не будемо наводити тут прикладів. Шанов. читач сам їх знайде досить.

Із такою засадою ми підходимо й до цього „виступу“ п. Томашівського. Нехай всі його наукові твори і та сила статей в „Новій Зорі“ та иньших часописах, на які він покликується в свойому „відкритому листі“ — хай вони залишаться в спокійному стані для студій любителя архивних матеріялів. Ми-ж звернемось до причин бурхливого виступу п. Томашівського та до того, що ми в цім його виступі побачили.

Наш національний ідеольоґ-державник п. В. Липинський, оберігаючи чистоту тієї ідеї українського державницького будівництва, яку він нам дав, — в свойому листі („Діло“ — ч. ч. 157—159 ц. р.) заявив:

1. — що „у відношенні до всіх проявів громадського життя між авторитативно-державницько-клясократичним поглядом нашим і ліберально-культурницько-релятивістичним поглядом п. Томашівського лежить прірва“.

2. — що „п. Томашівський в „Новій Зорі“ проповідує культ „безіменного українського вояка“ і

3. — що він в той час „радикально розправляється з авторитетами минувшини (Хмельницький) і сучасности“ та

4. — що він допускається „кпин з політичного мучеництва“.

Метою цього листа п. Липинського було, як відомо, нарешті відкрити перед широким громадянством дійсний характер шляхів ніби теж „консервативної орґанізації українського громадянства“, що їх подає в своїх викладах п. Томашівський і з'окрема „практику“ п. Томашівського на наших землях під Польщею. І другим льоґічно випливаючим із першого завданням листа п. Липинського було — таксамо показати широкому суспільству українському в правдивому світлі відношення п. Томашівського до гетьмансько-державницького руху.

В цілій цій справі ми звертаємо увагу головно на моменти морально-етичного характеру.

Форму, в яку втілив п. Липинський свої думки-зауваження ми визнаємо зовсім поважно і цілком гідною нашого вченого — історика та ідеольоґа.

І на такий цілком спокійний і коректний лист історика Липинського починає відповідати теж історик Томашівський. Він, після того як йому ясно заявлено самим творцем нашої ідеольоґії, що він, п. Томашівський, а з ним і все товариство світських редакторів „Нової Зорі“ — ввесь час засадничо нашу ідеольоґію поборюють, а одночасно пишуть, що не виступають проти ідеольоґії п. Липинського, — п. Томашівський замість того, щоби точно відповісти: *так* чи *ні* — силкується знову, як зручний фразеольоґ, „пояснювати“, що він і прихильник і неприхильник нас, гетьманців Щеб було напів — біди — зайвий раз вислухати п. Томашівського та він,

---

L. cz. Vr 594/29/12. — Sentencja wyroku! W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy Wydział V.a. w Przemyślu przez S. S. O. Stanisława Spędakowskiego w obecności wiceprokuratora Łobazy i protokolanta apl. s. Dra Jerzego Ulenieckiego po przeprowadzeniu rozprawy głównej dnia 30 września 1929 w Przemyślu przeciw okarzonemu Osypowi Seneczce na skutek oskarzenia Prokuratora okręgowego w Przemyślu, z dnia 4 lipca 1929 St. 1579/29/2 o występek z art. 54 Rozp. Prez. Rzp. Pol. z 10 maja 1927 Nr. 45 poz. 398 Dz. U. Rzp. Pol. wydał dnia 30 września w Przemyślu następujący Wyrok: Oskarzony Osyp Seneczko, syn Stefana i Anny, rodem z Drozdowic, zamieszkały w Przemyślu, słuchacz praw lat 30 liczący, rel. gr. kat. żonaty winien jest że jako odpowiedzialny redaktor czasopisma z daty Przemyśl 14 kwietnia 1929 pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ Nr. 15 nieuznany za sprawcę lub biorącego udział w przestępstwie, dopuścił przez nieoględność do ogłoszenia w tem czasopiśmie komunikatu „Wijskowa komisja“ zawierającego cechy występku z art. 1 Rozp. Prez, Rzp. Pol. z 10 mafa 1927 Nr. 45 poz. 398 Dz. U. Rzp. i zbrodni z § 65 u. k. czem dopuścił się przekroczenia z art. 54 wyżej cytowanego rozp. Prez. Rzp. Pol. i za to zasądza się go po myśli tegoż art. na karę pieniężną w kwocie 80 zł. którą w razie nieściągalności zamienia się na karę aresztu przez 8 dni. Po myśli art. 558 kpk. zasądza się tego oskarzonego na ponoszenie kosztów postępowania karnego, oraz po myśli art. 61 Rozp. Min. Spraw. z dnia 18 marca 1924 Nr. 28 poz. 284 Dz. U. Rzp. Pol. na ponoszenie kosztów sądowych w kwocie 8 zł. Po myśli zaś art. 38, 39, 40 i 41 wyżej cytowanego Rozp. Prez. Rzp. Pol. orzeka się konfiskatę czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ Nr. 15 z daty Przemyśl, dnia 14 kwietnia 1929. Równocześnie po myśli art. 42 ustęp drugi wyż cytowanego rozporządzenia się i polecany odpowiedzialnemu redaktorowi umieszczenie tego wyroku na pierwszej stronicy najbliższego numeru czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ bezpłatnie pod rygorami w tymże rozporządzeniu art. 60 przewidzianemi i przedłożenie tut. Sądowi jednego egzemplarza czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ z umieszczonym w nim ogłoszeniem powyższego wyrokn z powołaniem się na datę i liczbę tegoż wyroku. Przemyśl, dnia 30 września 1929. Spędakowski mp Dr. Uleniecki mp.

Vr 594|29|13. — Postanowienie. Sąd okręgowy, Wydział V. a. w Przemyślu postanowił, wobec umorzenia przez Prokuratora okręgowego w Przemyślu dochodzeń odnośnie do zajętego czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ Nr. 20|508 z dnia 19 kwietnia 1929 z powodu zamieszczonego w tem czasopiśmie artykułu p. t. „Desiatlittia warwarstwa“ orzec zgodnie z wnioskiem prokuratora po myśli art. 38, 39, 40 i 41 Rozp. Prez. Rzp. Pol. z dnia 10 maja 1927 Nr. 45 poz. 398 Dz. U. Rzp. Pol. konfiskatę czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ z dnia 19 kwietnia 1929 Nr. 20|508; oraz po myśli art. 42 ustęp drugi wyż cytowanego Rozp. Prez. Rzp. Pol. zarządza się i poleca się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma bezpłatne umieszczenie tego postanowienia na pierwszej stronicy najbliższego numeru czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ pod rygorami w temże Rozporządzeniu przewidzianemi i przedłożenie tut. Sądowi jednego egzemplarza czasopisma pod nazwą „Ukraińskij Hołos“ z umieszczonem w nim ogłoszeniem powyższego postanowienia z powołaniem się na datę i liczbę tegoż postanowienia. Sąd okręgowy w Przemyślu Wydział V. a. dnia 15 października 1929. (Підпис нечиткий).

як „модерний“ християнин забув, що він мусить мати міру в гніві свойому навіть і тоді, коли самже заявив: „— не трактуватиму Вас ані як особистого ворога, ані як політичного противника, тільки як — літературного“...

Якже п. Томашівський відповів?

У нього „рука судорожно стиснулась“ і він почав вигукувати такі, із професорського лексікону „вибрані“ вироки на адресу п. В. Липинського:

„...Ви фалшиво мотивуєте.... Ви не вважаєте потрібним здержатися від цинізму супроти цілої справи... Якщо при писанню... було у Вас, добродію, одробина совісти... Сеї совісти у Вас не стало... Ви... жонґлюєте ними найнесовішнішим способом... Ви „підправляєте“ мої вислови...“ і т. д. і т. ин.

Таким „взірцевим“ тоном професор національної історії п. Томашівський виступає з полемікою перед нашою публичностю. Такими „манерами“ він, очевидно, навчає і своїх учнів — молоде покоління наше.

Мабуть після засади „чесність з собою“ проф. Томашівський приступаючи до тієї лайки в свойому листі, з гори заявляє щодо свойого писання: „...за вжиту зверхню форму — слабу повязаність поодиноких уступів — я мало відповідальний...“

Ні, пане професоре національної історії, такі звичаї існують тільки між перекупками десь може у Львові, на торговиці. Ви не маєте права знимати із себе одповідальности за кожне таке своє слово, вжите публично.

Отже — Ви не відповіли ні по змісту ані по формі так, як це личить професорові — вченому ані на одну із чотирьох точок зазначених вище, що їх ставив Вам п. В. Липинський.

Тією цітатою із своїх писань про Богдана Хмельницького, Ви якнайкраще ще раз потвердили, що Ви „радикально розправляєтеся з авторитетами минувшини“ нашої, як це сказав про Вас п. Липинський. Бо колиб йти за Вашою теорією, то ми мусілиб признати, що тільки ту історичну постать можна назвати *героїчною, великою*, яка ще в пелюшках була „дійсно великою, майже ґіґантичною“... Можеб Ви, п. Томашівський, цю теорію свою нарешті точніще зформулували та вияснили нам, скільки літ, місяців, днів та годин людина мусілаб без перерви чинити героїчні діла, щоби історія могла причислити її до лику героїв, великих? — Як також може Ви, п. Томашівський, зволите в найновіших своїх студіях точнійше подати, як Ви розумієте, після Вашої теорії ті „відповідні кваліфікації“, які потрібно мати історичній особі, „щоби стати предметом історичного культу“? — Нам, ще живим скромним борцям за волю нашої Батьківщини, що здебільшого являємося вже й сьогодні „безіменними вояками“, дуже потрібно це знати. Може після Ваших пояснень де-хто із нас спроможеться ще за живота свого стати і... „героєм з імям“... Так, п. Томашівський, заплуталися Ви в своїх писаннях, „судорожно стискаєте кулаки“ свої і починаєте далі розправлятися навіть з тим, хто став провідником і проводирем національного і державного відродження.

Мертвих Вам стає вже замало!...

II.

Тепер скажемо кілька слів і про виступ в цій справі п. п. світських редакторів „Нової Зорі“ (ч. ч. 71—73 ц. р. стаття „Еміґрація та її хорі і здорові типи). Стаття ця наскрізь просякнута „християнським“ духом.

Тут напади на Дра В. Залозецького з боку новозорянських редакторів прийняли такого характеру, що мабуть стануть для майбутнього найкращим взірцем демаґоґії людей, що загубили всяке поняття про чистоту і совісність в полеміці.

І справді — всім українцям, які стежать за розвоєм нашої національно державницької думки, добре відомо (а зокрема це не менше відомо і п. п. редакторам „Нов. Зорі“), що т. зв. „відкритий лист“ п. Томашівського до п. В. Липинського не можна було залишити без відповіди.

Фізичний стан здоровля п. Липинського не дозволяє йому приготовити відповіди негайно та ще й на листа такого змісту. Замість нього це виконав п. Др. В. Залозецький. Так мусівби чинити кожний вірний друг, кожний кохаючий свого батька син, кожний свідомий та віданий своїй державницькій ідеї патріот і громадянин. Так поступив і п. Др. В. Залозецький в його статті: „З приводу „відкритого листа п. С. Томашівського до п. Вячеслава Липинського“ („Україн. Гол.“, ч. 38, з д. 22. IX. ц. р.). В цій статті Др. В. Залозецький грунтовно розкрив нам і документально потвердив справжню *природу* того виступу п. Томашівського.

Новозорянські світські редактори-адвокати виступили на захист п. Томашівського. Щож ми почули од них? — Од початку й до кінця злобну атаку цілковито *особистого* характеру на дра В. Залозецького. Жадної полеміки по змісту статті дра Залозецького ми в „Нов. Зорі“ не бачимо; все направлено на те, щоби скомпромітувати якось *особу* автора тієї статті. Витягнуто із редакційного архиву того часопису якийсь дрібненький (очевидно мітичного походження) випадок колишнього ніби непорозуміння новозорянського редактора із дром Залозецьким; приправлено цю „справу“ для більшої „пікантности“ дешевенькою підливою якоїсь загадковости, для смаку простоволосого провінціонального читача. Колиж в голові, п. новозорянського редактора не знайшлося більше ніякогісіньких арґументів проти дра Залозецького, — він висунув на коня ту „смішненьку“ байку про „розмову жида з Іваном“, яку він в своїх писаннях повторює вже не перший раз при всякому випадкові. У такий спосіб „Нова Зоря“ „здискредитувала“ особу п. дра В. Залозецького. Та ми після цього запитаємо панів із „Нов. Зорі“: — „А де-ж панове редактори, відповідь ваша *по сути* та про „діяльність“ вашу. Чи ви хочете тільки смішками та байками викрутитись..... Може такий спосіб громадської поведінки справді практикується у вас завжди?“

Але ми заявляємо, що такий підход до справ, що мають загально-національне значіння, — не може практикуватись серед чесної частини нашого українського громадянства, а тим паче на сторінках орґану, що реклямує себе орґаном „консервативним“.

Ми — ученики творця нашої державницької ідеольоґії, нашого патріота-державника В. Липинського, — ми не „стискаємо судорожно кулаків“ на знак протесту.

Ми з огидою переступаємо через новозорянську моральну розперезаність і разом із нашим Учителем несемо далі тяжкий хрест наш через усі тернисті шляхи нашої боротьби, аж до повного торжества великої Ідеї нашої.

Андрій Писарський.

Прага, 12. X. 1929.

З Польщі і про Польщу.

Зближається речинець скликання соймової сесії, а в звязку з цим стає щораз горячіще, збільшується число ріжних можливих і не можливих поголосок ти сплетень. Поодинокі соймові клюби усталюють своє відношення до уряду і способи боротьби з ним підчас соймового засідання. Маршалок сойму, Дашиньскі, відбув вже балачки зі всіми майже провідниками соймових клюбів в справі задуманої ним зміни приписів усталюючих права послів та поодиноких посольських ґруп при голосованнях в соймі, як також усталюючих права маршалка сойму. Ходять слухи, що задумані Дашиньскім зміни обмежують в великій мірі права послів і є націлені на відібрання меншостям соймовим всякого голосу. Коли Дашиньскі думає зголосити цей свій проєкт — ще невідомо.— Кажуть, що декрет про скликання сойму має бути оголошений 30-го жовтня, а в такому випадку перше засідання сойму відбулосьби вже 31. жовтня о год. 4. по пол. Не виключене, що цей речинець перенесений буде на день 1. листопада. Внесення в справі заяви недовіря для уряду зголошене буде клюбом П. П. С. не на першому засіданні сойму, але аж після закінчення дискусії загальної, в якій забере голос теперішний голова уряду міністер Світальскі. — Всі балачки крутяться біля питання, що буде зі соймом, коли внесення про заяву недовіря для уряду буде мати більшість в соймі. Загально рахуються з тим, що внесення це найде цю більшість і зістане соймом ухвалене. Люде пригадують собі слова Пілсудского, котрий сказав, що є неможливістю, щоби уряд помаєвий, який прийшов до влади шляхом перевороту, міг бути скинений голосованням в соймі і з волі сойму, та на тій підставі пророкують близький конець теперішного сойму. Інші знова пригадують собі слова теперішнього голови клюбу одинки, полковника Славка, який зказав, що колиб теперішний уряд дістав заяву недовіря, то на його місце прийшовби новий уряд і на підставі тих слів пророкують, що теперішний уряд, на чолі зі Світальским, уступить, і що тим скінчиться вся історія війни теперішного уряду зі соймом. Є навіть такі поголоски, що на місце Світальского мавби прийти ґенерал Соснковскі. Таку можливість вже давно обговорювали, але досі нічо з цього не вийшло. Побачимо чи тим разом всі ті пророцтва сповняться.

Що чувати в світі?

Большевики. Щораз частіще появляються в ґазетах відомости про те, що діється в теперішній С. С. С. Р. Всі ці відомости стверджують безвихідність положення в яке загнали большевики бувшу Росію, та передбачають близький конець большевицького панування, — Про настрої які панують в большевії, читаємо в московській ґазеті „Дні“ що виходять в Парижі, таке: „Ніхто сьогодня комуністам не вірить. За дванайцять літ панування комуністичного уряду власницьке почуття, яке весь час намагалися комуністи знищити у своїх громадян, розвивається, кріпне і заострюється в таких, розмірах як ще ніколи за час цілого життя народів замешкуючих бувшу Росію. Скріплення власницького почуття дається зауважувати не лише серед селян, але також серед робітництва. Стремління робітника йдуть в напрямі удосконалення себе як фахової робочої сили, щоби в той спосіб здобути кращі заробітки для себе, щоби шляхом ощадностей купити собі кусок землі, побудувати власний дімок в якому булаб гарна обстановка, фіранки і квіти. Бо ніхто не має поняття, як тепер люблять квіти ті, яким комуністи хотіли відобрати любов до всього, що не має большевицької печатки. Живуть тепер люде в тісноті в бруді, в нужді, обірвані в лахміттях, але все мріють про тихе родинне гніздо і ця мрія це одиноке місце куди втікає думка теперішного обивателя С. С. С. Р. перед невідрадною дійсністю. До партії люде записуються передовсім і головно лише для цього, щоби в той спосіб дістати можність щось для себе заробити та поліпшити умови свойого життя. Проти таких настроїв веде завзяту боротьбу комуністичний уряд Сталіна. Настрій цей однак настільки загальний, що не менше завзято борониться перед наступом Сталіна, а навіть явно проти Сталіна виступає. Вислід є цей, що широкі маси населення хоч і накидають на себе приписаний Сталіном зовнішний комуністичний одяг, але в нутрі, в душі їхній росте під цим одягом сила, що не має нічого спільного з комунізмом і ця власне сила знищить комунізм і теперішний большевицький уряд. Зокрема село, є в стані отвертої війни з комунізмом та урядом С. С. С. Р. Число сіл до яких большевицькі комісарі мають відвагу їхати без сильної охорони війська та чекістів, зменшується з кождим днем. Село зі стихійною силою відривається і нехтує накази комуністичної централі. Серед таких умовин, заіснував такий стан духа серед населення, що вистарчилоби скрутити голову кільком теперішним ватажкам комуністичним і ціла та пекольна історія панування большевиків скінчилабися. — Большевицька рабункова політика на українському селі зустрічається зі сильним спротивом нашого села. Ми вже писали про те як відповідають селяне на большевицький терор, а ось сьогодня подаємо дальші приклади боротьби нашого села з большевицькими наїзниками. В село Гарбузівку приїхав на громадські збори уповноважнений большевицький комісар, який став цькувати одних селян на других та розказував про те, що самі селяне повинні картати неслухняних для большевицької влади своїх односельчан. Колиж до того заявив, що він силою буде стягати збіже від селян, то селяни накрили промовця рядном і стали його ціпами молотити. В селі Більському, повіту Опішня убили селяне голову сільради Марію Іванець, що доносила большевикам де односельчане заховали своє збіже перед большевицькими комісарами. В селі Горлиці, Батуринського району забито пострілом з револьвера через вікно голову сільради Тописька. В Дніпропетровській залізничій бібліотеці викрила большевицька чрезвичайка, що управа тої бібліотеки нищила сама присилані з Москви твори Леніна, Маркса та інших большевицьких письмаків, а дуже старанно обходилася з книжками, що були по свойому змісті не большевицькі. Оттакі то відомости подають самі большевицькі ґазети. Що вони богато неприємних для них річей замовчують цього не треба доказувати. — Після укінчення слідства в Парижі в справі Бєсєдовського прибув чекіст Ройземан до Берліна аби там на місци висвітлити та прослідити справу заговору проти Московського уряду, в який то заговір вмішані були члени большевицької амбасади в Берліні. Тимчасом в большевії йдуть масові арештованя, тюрми переповнені так, що частину арештованих мусіли большевики помістити в таборах концентраційних. Число арештованих за останні дні сягає 5 тисяч осіб. Надходять відомости, що сітка проти большевицьких орґанізацій обіймає не лише Україну, Кубань, Дон, Ґрузію, та Кавказ, але також Московщину та Сибір. В Катеринодарі на Кубані розстріляно 9. провідників заговору. На чолі орґанізації кубанської мав стояти б. міністер уряду Денікіна Савицький. В Москві розстріляли чекісти членів 47 протибольшевицьких орґанізацій, а в Ростові над Доном 13 членів релігійної протибольшевицької орґанізації. На Україні число арештованих і розстріляних найбільше.

Німеччина. Ми писали в попередному числі, що в пруському соймі підчас одного з останних засідань дійшло до бурхливих виступів націоналістів в звязку зі зголошеними внесеннями про заяву недовіря пруському урядові та про необмежування свободи пруських державних урядовців вписуватись на листи плебісци-

---

МАРКО МАРКІВ.

ХОДЯЧІ ТРУПИ.

(Докінчення).

Є тут дві церкви. Є два костели польський і вірменський. Крім одної церкви, що зветься Миколинською, прочі три храми Божі будовані ще за часів перед розбором Польщі, фундатором ґрафом Потоцьким на Каневі, котрого тамошні люде звуть коротко — Каньовським.

Є українська і польська ґімназія. Обі приватні. Є захоронка дітей українських, дві аптеки, два млини на Ямгорові, та 4 школи народні — три чисто польські, а одна утраквістична. Населення міста пятьдесять процент українське, а населення повіту девятьдесять і вісім процент українське. Жидів є без ліку. Є Народний Дім, Народна Торговля і Повітовий Союз Кооператив, на передмістю „Котиківка“ є кооперативний склеп і молочарня. Значиться, на ціле місто повітове — є всього навсього два українські склепи, стільки-ж польських, а решта, понад півтора тисячі — самі жидівські. Є одна польська реставрація. А решта всі шинки з пивом та горівкою в жидівських руках.

І не диво? Чотири християнські склепи ледво-ледво животіє, а півтора тисячі жидівських — гарно розвивається.

Жидівський товар ані кращий, ані дешевший. У жидів може лиш більше хитрости.

Наприклад: один з них (Ґльоґер), він потребує мати отвореним свій склеп і в неділю, бо знов його товарі потребують лише в неділю псуватися — в суботу, приміром, зовсім не псуються і у нього мусить бути в суботу склеп добре замкнений. Чиж це не диво?

Глядім дальше: На Серафинецькій вулиці аптика любить торгувати в Українців гроші дуже, та за це дуже ненавидить української написі над аптикою. Видно слід, що колись така напись була, та зістала умисне замальована і перероблена на польську напись. А на жидівських склепах ані одної української написи. І сором тут і сором там.

Не може бути двох думок, що вина по стороні нашій. Бо тут в тім случаю не треба мати ні своєї держави ні влади, лиш троха доброї власної волі та трошки глуздів. Тутжеж нема ніякого примусу. Хтож зможе усилувати мене, щоб я дбав про жидівський „куґель“, щоб жид кождий мав на сабаш рибку, булку і в кождім кутику ясну свічку в сабаш, та щоб в заміну за це, за мою кервавицю він звав мене „ґойом“, та щоб стидався над своїм склепом, чи аптикою помістити напись в мові народа, від якого від поконвіку торгує, та горне його кровавим потом запрацьовану кервавицю.

Це булоб смішне, якби хто зі мною не згодився.

Винні ми, ми самі, ми — ходячі трупи!

Закликаю вас, прошу вас всіх Українців города Городенки переводити в чин, в діло засаду: „с в і й до с в о г о п о с в о є“. Хто так не зробить — не варт бути Українцем!

Чехи тим здобули собі назад свою вітчину!

Хто хоче мати свою вітчину, — мусить від сеї засади зачинати!

Зачніть і введіть це в чин, а я ручу вам всім, — що мрії нашого відродження скоро сповняться!

Товарі по наших торговлях, кооперативах і союзах — будуть найлутші і найдешевші, буде і кредит, той славний „борг“, яким вас нераз жиди приманюють, по те, щоб колись на вас і шкури не стало!

Хтож з вас не чув про це, як лихварі за два ринські чи одного рубля, зачинали процес, який кінчився вигнанням ґазди з дітьми з його хати і ґазда той опинявся в Канаді або Бразилії.

Приказую — збудіться браття!

Година 8 рано, бють наші дзвони і кличуть до церкви. Іду. Церков відновлена, гарна, лиш брама її гейби дещо задалеко від вулиці. По боках занадто висунулись аж до самого хідника жидівські доми. Брамі церковній колись було гарно, тепер треба і вам браму посунути далеко блище до дороги. Тямте се.

Над церквою засвітило сонце, і вона ще гарніща; в церкві пробивається лад, співає чудно хор, бож це Зелені Свята. Видно муравельну працю наших священиків. І приємно і мило і легко на душі стає. Священик перед головним вівтарем скінчив богослуження, опісля обернувся до народа і запрошує, щоб всі взяли участь в поході на цвинтар і в молебенях, які відправляться там за душі упавших в бою за волю нашої Неньки-України.

Ох, який я радий! Піду, хочбим мав і лишитись, а мій самохід поїхати — піду, бож просили. Перехрестився, до вівтаря поклонився, тай вийшов з церкви.

Висипалися і побожні з церкви. Постаті високі, здорові, кремезні. Перевисшає питомий, народній стрій. Дехто в „українці“, дехто в кожусі, або в сердаці, жіноцтво в перемітках, гобортках, запасках, а дівчата в поплітках.

Ці, що вийшли з церкви — се ці, які поносять всякі просвітні та національні тягарі. Се віск, з якого зробите свічку, яку загадаєте. У кожного з них видніє на рукаві або грудях пришпилена карточка, на знак, що зложив добровільно даток на наших інвалідів-Стрільців. От і за це вам, на сім місци і всюди подяка — честь і слава! З лиць ваших видно, що у вас душа радіє. Ви не пригноблені, чола не хмурите, голови не хилите. Ви вдоволені. І слушно, бож ви сповняєте своє завдання, як слід.

Випростувався і я попри них, та пішов дальше життю придивлятись.

Іду в одну вулицю і вертаю, іду в другу, зле, — вертаю. Не хочу збуватись свого доброго настрою.

Щож я там бачив? Багно і ходячих трупів. А сего я боюсь.

Я бачив виразно, як парубки і дівчата разом, на тих завулках не по господарськи поводяться. Уважавби я собі за гріх, моя совість булаби не в порядку, якби я тут про се замовчав. Не можу. Мушу все розказати, бо у церкві правиться рівночасно друга Служба Божа.

Бачу такі сцени: Парубки сідають на придорожні поруча, перекладають одну ногу на коліно другої і через те на хіднику стає мало місця до переходу. Дівчата по одній, або по дві переходячи, зачіпають о ту перепону. Повстають ріжні немилі сцени, хіхі-сміхі ітд. Одні з цього раді, другі не конче. Та не легко дадуть перейти вони і старшому. Поруча повигиналось, сидячі на нім дівчата — падуть до рова. І цирк готовий.

Так роблять парубки і дівчата дорослі, а наслідують їх хлопчики і маленькі дівчатка.

— Батьки городенські, не будьте трусами, не будьте трупами. Відзиваюся до вас: коли Бог вам призначив мати діти, то напевно на те, щоб їх виховати не на чортів, а на чесних горожан України. З чортами до пекла, а з чесними людьми до церкви і на Україну! Не жде Вона на злих, бо Їй злих не треба. Не треба Їй і болота. І вам болота не треба!

— Згода?

Тож коли ви післали свою дитину на святочне богослуження до церкви, майте відвагу по повороті тої дитини ніби-то з церкви, розпитати, де була і що чула, а що бачила.

Щось ваша дитина плентається у відповідях, то застосуйте їй противділаюче средство. Є ним добре звісний лік, що зветься „батіг“. Прошу вас, дайте його дітям моцно понюхати, — бити не раджу, а певно ціли діпнете. Дитина буде дитиною, а не чортом, та буде її Бог і люди любити. Вам чести прибуде, а хісна Україні. Міркуйте самі, що краще: заулки чи церков, пустота чи наука і слово боже, болото в рові, чи сухе місце коло церкви.

Ходіть по вулицях і смійтесь, але не в часі богослуження. Ми-ж не фарисеї. Ми так не виховались і з сим не зрослися.

В часі богослуження ми всі в церкві, а тісно в церкві, то під церквою, але не на вулиці напроти церкви.

По полудні, по вечірні збирається коло церкви похід на цвинтар. Усі хрести, хоругви виносять і уставлюють чвірками. Є богато вінків. Перший з червоною китайкою Усусусів, слідуючий — дівчат з курсу анальфабеток, котрі обступили якусь панну як голубку, гарну як з байки. Питаю: Хто вона? —Се їх учителька.—Видно гарна не лиш на тілі, але й на душі. Знов вінки Читалені, Міщанської Родини, Союза, та інших і інших товариств. Є їх більше як пятнайцять.

Рушив похід. Один священик ходить по боках та хоронить похід хрестом, щоб хто з поліції не перепиняв, або що. Та поліції, що правда я не бачив.

Увійшли ми зі сто кроків, аж тут бачу з противної сторони наближається до нас друга церковна процесія.

— Звідки се? — питаю, бо думаю, що долучується може яке сусідне село.

— Ні, — кажуть мені — це вертає з відпусту польська процесія.

Мене опанувала трема, цікавий, що буде. Як ті процесії будуть минатися. — Та як стій, трема минула. Все сталось так, як на добрих християн пристало: Стала процесія одна, затрималась і друга. Поклонились хоругвами собі низенько тричі і перейшли попри себе чесно та спокійно — кожна в свою сторону. Бачучи цю сцену, я особисто дізнав приємного враження. Воно не довго тревало, бо коли я звернув свою увагу на завулки, на яких я був рано, то я побачив там ту саму гниль, ті самі ходячі трупи, які стояли в шапках, курили і придивлялись походові.

Я не стерпів. Пішов до них та

ФУТРА мужеські і дамські готові і на замовлення найтревалїщі — найдешевші з робітні Якова Бернфельда Площа на Брамі 32. Тел. 315. Тел. 315.

тові проти пляну Юнґа. В середу 23. жовтня відбулося в пруському соймі голосовання над згаданими внесеннями. Сойм відкинув 218 голосами проти 114 перше внесення. Відкинено теж внесення в якому націоналісти домагалися знесення наказу пруського уряду, силою якого розвязано німецькі націоналістичні орґанізації „Штальгельм“ в Надренщині та Вестфалії. — Плебісцитова акція німецьких націоналістів має за собою один тиждень. В цьому першому тижні зібрано на націоналістичні листи 121 тисяч підписів. В деяких округах, наприклад східних число підписів дуже велике. Менше воно зате в округах середно-німецьких.

Франція. Вже від давна уряд французький, з Бріяном на чолі, хитався і був близький упадку. За мала була ця більшість парляментарна своїм числом і за слаба своєю спайкою, що покликала до життя уряд Бріяна. Уряд цей почував себе все дуже непевно в сідлі. І справді треба було всього кількох голосів, щоби Бріяна та його уряд стягнути за ногу зі сідла, щоби Бріянів уряд повалити. Хто буде наслідником Бріяна та скільки часу буде треба, поки новий уряд склеїться, а ще важніще, чи тому новому урядові удасться сильніще всадовитись в сідлі влади — невідомо. Французькі ґазети висказують думку, що не скоро доведеться Франції мати такий уряд, що мігби довший час лишитись при кермі. Причин упадку Бріянового уряду було богато, а між ними найважніщі справи податкові, ратифікація пляну Юнґа, порозуміння з Німеччиною, зірвання на ділі анґльо-французького союзу та інші. Немалий вплив на долю Бріянового уряду мав теж факт, що при останніх виборах до французького сенату поне ла поражку та партія, що найсильніще піддержувала Бріяна та його уряд, а саме унія республиканська. Натомість скріпила числом французька лівиця, яка поборювала Бріяна. Це було чи не безпосередною причиною упадку Бріяна. Не виключене теж, що Бріян сам прискорив свій упадок, не хотячи далі сидіти на непевному стільци, а одночасно бажаючи побити лівицю в той спосіб, що мовляв — попробуйте самі творити уряд. Очевидно Бріян є пересвідчений, що лівиця не зуміє утворити уряду, якийби міг довше утриматись. Німецькі соціялістичні ґазети закликають що правда своїх партійних товаришів Французів, щоби вони не отягались і брали керму в свої руки з огляду на це, що в Німеччині і Анґлії є при владі соціялісти. У Франції трудно, щоби лівиця утрималась при владі, але колиб це їй удалося, то це малоби дуже поважні наслідки передовсім для закордонної політики Франції, бо французька лівиця приклониться до заключення якнайтісніщого союзу з Німеччиною. — Зарисовуючися на перший погляд дві можливости, а саме утворення право-осередкового уряду та ліво-осередкового мають мимо всього мало виглядів на успіх. Сліпа улиця, в якій найшлася політика Франції, так з огляду на внутрішні свої справи, як теж з огляду на справи відношення до сусідів, бувших приятелів і бувших ворогів, — не ворожить швидкого поладнання справи зміни уряду. Розвязка цього питання лежить передовсім на шляхах закордонної політики Франції. Якийби новий уряд не прийшов, то він буде і мусить старатись найти порозуміння з Німеччиною та Анґлією, бо в противному випадку Франції грозить повна політична відокремленність, а разом з тим ослабне її голос в політичному концерті великих держав. Думка про те, щоби Франція махнула рукою на великі держави, з якими їй тяжко дійти до ладу, а звязатись сильніще з меншими державами та запрягти їх в ридван своєї політики, — такі думки мало кого у Франції переконують. Положення у Франції замотується щей тим, що в Німеччині йде зараз плебісцитова акція проти пляну Юнґа, а це викликає у Французів почуття недовіря до Німців і Французи щораз частіще підносять тепер голоси, щоби Франція спинила опорожнення Надренщини доти доки Німці не виконають усіх взятих на себе зобовязань. Німці очевидно о тім і чути не хотять і це викликує в свою чергу тут і там поганий настрій, в якому французько-німецьке порозуміння не може дозрівати. А знова це порозуміння — це одинока дошка ратунку для Франції в її міжнародній політиці. Таке положення Франції справді прикре і вихід з нього не легкий.

Італія. На італійського наслідника престолу Гумверта, який в звязку зі своїми заручинами з княжною бельґійською Марією Йозефіною прибув до Бріссель, — доконано револьверовий замах. В хвилині коли Гумвер складав вінок на гробі незнаного бельґійськоко жовніра стрілив до нього два рази студент Італієць, що приїхав навмисне для цього з Парижа, де пробував на студіях. Наслідник престола вийшов зовсім ціло, а зловлений атентатчик заявив, що намагався убити Гумверта як свойого політичного ворога. При переслуханню виявилося, що атентатчик належить до соціялістичної партії і називається Дороза, а виїхав до Парижа бо у своїй батьківщині його переслідували.

Чехословаччина. Виборча кампанія ведеться на загал в таких самих межах і в такий менш більше самий спосіб, як і попередніми часами, а саме підчас виборів в Чехословаччині в роках 1920 і 1925. Тут і там доходить до різких сцен і виступів, що мають свою причину з заїлости партійній, але всеж таки в більшости випадків аґітація виборча має характер річевий і засадничий. Посеред справ, на які найбільше звертається увагу, найбільше уваги присвячують всі питанню — по чиїй стороні стане католицьке духовенство і чи взагалі воно братиме чинну участь у виборах. Справу цю прояснює видана недавно відозва епископів Чехії, Моравії та Словаччини, якій находиться порада тихже епископів, щоби католицьке священство не втягалося до боротьби чисто партійного характеру, щоби воно не лишалось на услугах одної якоїсь партії. Відозву цю пояснюють собі духовні і світські круги в цей спосіб, що епископам залежить на цьому, щоби священство не причинювалося до поглиблення партійних сварок і заїлости, а навпаки, щоби ту заїлість притуплювати, до неї не допускати. На конечність і доцільність утворення окремого католицького табору — звернув, між іншим, міністр Бенеш, який, хоч і кандидує до парляменту з листи народових соціялістів, то в своїх промовах передвиборчих вказує на те, що в майбутньому треба числитись з цим, що рішаючий голос матимуть аґрарники, соціялісти та католицький табор. Він навіть висказує побажання, щоби католики Чехії, Словаччини та Моравії як найшвидше зорґанізували свій табор, щоби таким чином творити здорову противагу до інших уґруповань. Погляд цей не є в Чехословаччині відокремлений. Таку саму думку висказують теж інші визначні чеські політики та ґазети. Священство поволи зачинає вицофуватись з партійних орґанізацій, а зокрема виступлення з аґрарної партії одного з найбільше впливових в цій партії священика Оканіка, наробило богато шуму. Аґрарники витягнули його навіть на становище бурмістра міста Братислави, але і цей почесний та важний уряд згаданий священик покинув. Такі та подібні виступи чеського католицького духовенства пояснюють собі в Чехії бажанням католиків утворити власний орґанізаційний осередок. Очевидна річ, що католицьке духовенство буде брати участь у виборах і то чинно, але воно виборчу акцію буде намагатись використати для поширення своїх ідей, які не йдуть в парі з ідеями чеського партійництва. Скільки послів проведе духовенство до нового чехословацького парляменту — невідомо, відомо лише, що не на скількість мандатів рахуватиме і націлюватисьме католицьке духовенство.

Афґаністан. Ми вже писали про те, що в кітлі афґанському довший час варилося, переверталося на всі боки, що престол афґаністанський переходить з рук в руки, одні других виганяли зі столиці і ходили на себе війнами. Перед кількома днями Афґаністан має нового володаря „падишаха“ Надір Хана. За девять останніх місяців це вже третий „володар“. Надір Хан є кревним Аманули, що його скинув з престола Габібула і має великі симпатії та популярність серед населення. Популярність цю здобув собі Надір Хан, як командуючий афґаністанськими військами в війні проти анґлійських військ в 1919 р. Цю війну закінчив Надір Хан успішно для Афґаністану, а коли він в 1924 році відмовив свойому кревному тодішному Аманулі піти здавлювати бунти одного зі щепів афґанських, який визначився у війні проти Анґлії, то симпатії до цього Надір Хана ще більше скріпли. По цій відмові покинув Надір Хан Афґаністан і поїхав до Парижа як посол афґанський і був там до 1927 року, себто до першого великого повстання проти Аманули. Коли Аманулу остаточно скинено з престола і коли він з Афґаністану втік до Европи, став Надір Хан вести боротьбу з наслідником Аманули Габібулою. На чолі вірних щепів довів Надір Хан повстання проти Габібули до успіху і сам засів на афґаністанському престолі. Габібула мусить втікати. Чи верне ще Габібула зі своєї примусової еміґрації і чи підійматиме повстання проти Надір Хана — це залежить від цього яку політику поведе Надір Хан. Бо колиб хотів повести її проти інтересів Анґлії та колиб попав під впливи большевиків то ясно, що Анґлія дасть можливість і гроші Габібулі орґанізувати нове повстання проти Надір Хана. Так як зараз стоять справи то не заноситься на те, бо Надір Хан є зичливо настроєний до Анґлії після цього як Анґлія в 1919 р. визнала самостійність Афґаністану,

Навколо сего пункту

обертаються думки кождої господині: дешеві а притім поживні і смачні потрави. Тому купує вона

добірна молочна марґарина

для кождого господарства

7 золотих медалів: Катовиці, Познань, Париж, Ніцея, Ґданськ 2.

АМАДА

Золотий медаль і диплом

ЗАГАЛЬНА КРАЄВА ВИСТАВА ПОЗНАНЬ 1929.

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) найновіща програма від 29. X. „ВИР ЖИТТЯ“ і „ОСТАТНІЙ кавалерський ДЕНЬ“ разом 16 актів.

напімнув їх. Стрінувся я з їх вовчим зором і якимсь відворкуванням, що мені до того, та це мене не налякало, я мав вдоволення, бо деякі таки зняли шапки та прилучились до походу.

Я сим упевнився, що не такий вовк страшний. Нас легко на людей вивести. Лиш треба охоти, а це належить до родичів.

На цвинтарі видніє високий - високий хрест дубовий на могилі незнаного нашого героя. Тут молебень, співи, проповідь.

Та щож — попри трупів мертвих, ви бачите живих. Та тут уже не діти, а старші блудять. Хоч як одиниці трудяться, щоб свято випало величаво так, як на цю історичну річницю пристало, хоч як добирав і слів і гарного змісту священик у своїй проповіди — так вам жіноцтво має між собою ще щось важніщого, бо голосно про це балакає так, що ви ні співу не дочуваєте, ні проповіди не схоплюєте. А це раз у рік! А тут вам йде сварка про безроги, які щодня в грядки лізуть.

— Ґаздині городенські, ті, що на цвинтарі в Зелені Свята заголосно розмовляли, чи чуєте, я вас за це в ґазети пускаю. І от тут вам ваш блуд витикаю. Чиж не сором вам, коли про вас ваші діти в часописи прочитають, що ви не вміли на святім місци, в часі богослуження і проповіди спокійно заховуватись! Як вам це не поможе, то на будуче вичислю вас по імени, чи це буде в цій чи другій місцевості. А тоді вам сором на всю околицю стане.

До самого кінця я на цвинтарі не був, бо підїхав по мене самохід. Я сів, і ми поїхали до Коломиї.

І тут чути трупом.

Рвався, брався, тисся до посольства, но і вліз якось до бе-бе (безпартійний бльок) — Стефанів. Побекав, помекав трохи, тай щось йому, вибачте, сталось, що не міг ні „бе“ ні „ме“, тай десь собі з одним „бе“ поїхав. По нім остамо одно „бе“... і фе...

Коломия — це вже більше місто. Беремо бензини і води. Властителі самоходу собі місто оглядають, а я собі.

Йде двох міщан. Говорять по українськи. Я перепрошую і питаю:

— А як сей город зветься?

— Як? Коломия, столиця Покуття..., це всі знають. Ви, видно, не тутешні.

— Почім пізнаєте?

— Бо ви кажете „город“, і твердо по українськи говорите, зараз зазначується у вас інший наголос і т. д. Ви кажете „город“, „мясо“ „теля, „бляха“, а ми се легко говоримо: „місто“, „мєсо“, „телє“, „блєха“.

— Бачите, ходіть до школи, читайте нашу часопись, тай всього навчитесь.

— О, се таки правда!

Та так поволи я від них довідався, що перед пятьма роками в сих сторонах один український священик перейшов, на злість станиславівському Епископові, на віру евангелицьку, а з тим священиком перейшло було і кільканайцять родин. Та велика часть з них уже навернулась назад. Хоче навернутись також і той священик, та ще не прийшла на нього ця хвиля. Він має зватися „Федів“. Кажуть, що з жалю за українською вірою, він вічно плаче, та проляв уже тільки сліз, що аж захорів на очі.

Сумно — бо це труп.

Не довго бавилися ми в Коломиї і їдемо через Дятківці до Делятина.

Зараз за містом Коломиєю є наш цвинтар при дорозі. Коло його брами найстарша коломийська церковця, а за нею на горбочку видніє над могилою памятник професора Насальського. Був це щирий і працьовитий син України. Так Він, як і Його подруга. Поховали Його, як козака: і на горбку і при дорозі. Він видавав бібліотеку для молоді, для якої посвятив майно і вік свій.

Тож лірник - бандурист, котрого подобу Він поміщував на окладинці книжок свойого видавництва, на лірі Йому солодко до сну приграває, то про славного патріота, професора Юліяна Насальського думу укладає...

Сказати слово раз — і ми минули сей памятник.

Заїхали ми до Ланчина. Тут є жупа сільна. Є це державна фабрика, в якій виварюють білу сіль.

Діється це так: В Ланчині є великі поклади соли, що збитою скалою лежить не дуже глубоко в землі. Над нею копають яму, як на керницю, і цимбрують. Коли на дні мають уже скалу соли, перестають копати і до цьої ями вливають води. Вода розпускає сіль і стає майже густою. Сю дуже солену воду помпами переносять до кітлів, під якими палять. Вода випаровує, брудні части соли остають на дні кітла, а часть соли чистої, як лекшої, остає на верху. Цю сіль збирають, сушать, дають до мішків і випускають до торговлі.

Минули ми жупу в Ланчині, заїхали до Делятина.

Делятин — це брама до наших Карпат. Тут уже пахне горами і звідси зачинаються наші славні гуцули. З Делятина до Яремча (гуцули звуть його Яремчете), а звідси до Ділка. Тут затримуємося перед якоюсь реставрацією. Вона виразний труп. Властитель її має так виразне українське назвисько, що і через сон вгадаєш, що се він. Та коли він — не він, бо він трус, чи труп. Напись над його реставрацією лиш польська. За це я, хоч голоден, не йду до нього.

Зараз Микуличин, а за ним Татарів і Ворохта.

У Ворохті верхи берд і гір сягають уже зір. Та нема на цілім світі такого письменника, щоб міг описати красу та чудеса наших Карпат.

У Ворохті ми задержались перед готелем і реставрацією. З напису над сим підприємством та сама історія, що всюди. Назвисько чисто українське, напись — чисто польська.

Властителі самоходу добре мене пізнали і знають, що я до таких, котрі люблять лиш мої гроші, а мене і мою мову нехтують, — не вступаю. Тому взялись вони на спосіб, — особливо вона — та стали мене переконувати, що буду їх гостем у них, у їх комнаті, яку наймуть, а не в реставрації. На це я згодився, тим більше, що це було пізно вечером.

Наймили дві комнаті до часу, доки не знайдуть собі помешкання вигідного на час літного сезону, через який мали вони остати та вживати всего, що Ворохта лиш має.

Перше всего треба було обмитись та обтріпатись з порохів. Заразпо тім сіли ми до чаю, доїдаючи те, чого в дорозі не зїли. Сиджу вже на кріслі перед столом, сиджу і маю враження, що я ще в самоході їду і колишусь... Те саме враження відчував я, будучи вже в ліжку, що мене раз-по-раз будило з першого просоння.

По вечері я роздякувався та попращався з властителями самоходу.

Вони, щасливо діпнявши ціли, були раді і вдоволені, та запрошували мене щиро на прогульку в слідуючім році, але не самоходом, а літаком на таку лінію: Львів, Краків, Варшава, Данціґ. — Я, згодився. Але рівночасно подумав, що другий рік далеко і хто зна — чиє буде завтра.

Ми пішли скоро спати, особливо я, бо мусів слідуючого дня около 5-ої години рано виїхати залізницею назад в дорогу. Отже постановив я роздякуватись відповідно також і з шофером, в якого руках спочивала цілість моєї особи. „За вовка думка, а вовк тут“. Шофер, якби прочував, та прийшов за якимись вказівками. З цього я скористав, та на його вдоволення з ним попращався.

Встав я рано швидше, як треба. Холодно так, що й в кожусі не булоб стидно. Вийшов я в напрямі залізничої стації. Мені стало на серці легко і любо так, що аж сльози тиснуться, а щось, ніби гикавка, давить в горлі, і здається, що якби треба було до кого заговорити, то булоб тяжко слово промовити.

Чути, журчать потічки з кирничок, прямують до бистрого Прута, шумлять кущі та смереки на щовбах та щоглистих шпилях гір. Вони, і здаєть мені, що кожна верба, кожна берізка і вільха неначе говорять до мене та питають:

„Чом ти до нас не приходиш
давними стежками,
чом нас кинув, та сам осів
поміж ворогами?“

Верну до вас, верну конче, живим, або в домовині. Верну, бо мати мене між вами породила. Верну, бо люблю вас так, як мене мати любила і не раз і не два мене між вами голубила.

Прийшла година, купив білет і їду в напрямі, звідки приїхав. Сів зі мною гурток гуцулів. Кожний з топором і цапіною. (Є се набитий на довгім, около півтора метра, буковім держаку - топориську залізний обух, як у сокири, котрий однак кінчиться не вістрям, а дещо закривленим дзюбаком). Кождий з тих гуцулів має бесаги, т. є дві протилежні торби, зшиті до половини одним кроєм, виповнені харчами. Це знак, що вони їдуть на роботу в бутин, або до трача. Видно у них гумор та охоту. Один, веселіщої вдачі, приграває на сопілці, а другий йому приспівує:

„Ой, співаку, небораку, ти співати вмієш, чому тоді не співаєш, коли зголоднієш. Ой співаку небораку, ти співати знаєш, чому тоді не співаєш, коли голод маєш.

Ой, гуцуле, гуцулику, гуцуле ватаже, та щож тобі гуцулику на серденьку тяже. Ой, тяже, брате тяже, та щей дуже тяже, бо з ким моє коханячко в дома снопи звяже.

Ой, гуцуле, гуцулику, гуцуле ватаже, чому твоя гуцулоньча помагайбіг не каже. Та вжеж моя гуцулонька помагайбіг казала, бо би вона в полонині гуцулков не звалась.“

Їзда залізницею перестає бути цікавою. Приємніща була їзда са-

Всячина.

З нагоди листопадової річниці відбудеться в четвер 31-го жовтня о год. 6 веч. в катедр. церкві панахида, а в пятницю 1-го листипада о год. 7-ій рано Служба Божа.

†

Др. Ярослав Окуневський

ґенерал-лікар австрійської маринарки, умер в 70. р. життя в Городенці, д. 24. жовтня.

Покійник, звісний в нашій літературі як автор „Листів з чужини“ як лікар маринарки обїхав цілий світ і своїми враженнями ділився з земляками. В р. 1918/19 розвинув широко закроєну акцію санітарну при уряді ЗОУНР, жертвуючи тим свою працю українському державному будівництву. Траґічні події р. 1919, над якими Покійник невимовно болів, відбились і на його життю. Лишивши найблизчу рідню у Відні, перенісся до Городенки, де лікарського практикою заробляв на кусень хліба. Тут заскочила його і смерть в психічній депресії. В. Й. П.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця: —.—; Жито: 22.25—23; Ячмінь: —.—; Овес: —.—; Кукурудза: —.—; Горох 45-50; Горох пільний: 32—35; Солома: 4—5; Сіно прасоване: 7—8; Гречка: 25·75—26·75; Лен 66—68; Отруби житні: 13·75 — 14·25; Отруби пшеничні; 14·25—14·75; Каша гречана: —.—; Каша ячмінна 38—39; Пенцак: 36—37; Конюшина червона 37; Просо —.—: Мак синий: 125—135; Мак сивий; 90—100.

ПОЗІР!

Пшеницю до затрутя на пільні миши — о найвисшій процентовій силі, так в більшій як і в найменшій скількости — за предложенням посвідки від начальника відносної громади принимає

Аптика під „Звіздою“
в Перемишли вул. Франц. 24,

Новинки.

ПОЖЕЖІ. 11. жовтня повстав пожар в стодолі Петра Бандрівського в Полюхові пов. Перемишляни. Огонь знищив забудовання і цьогорічні урожаї Петра Бандрівського, Ксеньки Крохмальної, Парані Вербицької Теодора Кіндрата, Теодори Корчевської та Прокопа Нича. Загальна шкода виносить біля 30 тисяч золотих. Причиною пожару були діти, що бавились неосторожно сірниками. — В Попівцях, пов. Броди знищив огонь забудовання Івана Свистуновича, Олекси Мартинюка та Михайла Кімірського. Причина пожару незнана. — В Пеняках, пов. Броди, знищив огонь забудовання лісного Павла Чижевського.

ҐРАНАТА НА ПРАЗНИКУ. З нагоди празника в Фірлеївці повіту Золочів зійшлося богато гостей до хати Анни Кучмової. Підчас цього як гості розсілися в хаті кинув хтось через вікно ґранату, яка розірвалася і ранила 8 осіб. За справником шукає поліція.

СТРАШНІ РІЧИ. В Тарнові трафився випадок, який морозить кров у жилах. Живе в Тарнові жидівка Сура Дорс, яка має трох малолітних синів. Коли мати минулого тижня вийшла з хати, лишаючи всіх трох синків в хаті, вернувши до дому побачила, що наймолодший 2-літний синок висить на мотузці на віконній рамі. Показалося, що його повісив найстарший брат, що має всього 9 літ. Сара Дорс буде судово відповідати за брак нагляду і опіки над своїми дітьми.

300 ЗАБУДОВАНЬ ПІШЛО З ДИМОМ. В селі Любовші під Млавою згоріло 300 забудовань господарських, а в цьому 31 домів, 39 стоділ, 42 обори та цілий тогорічний урожай. 320 осіб остало без даху над головою. Шкоди виносять поверх міліона золотих.

ПЯТЬ МІСЯЦІВ ГОРИТЬ НАФТА. Від травня цього року горить в Морені, в Румунії, нафтове джерело, що належить до американської спілки Румено-Амерікен-Компані. Обраховують, що кождого дня пожар спалює 200 ваґонів нафти. Всі спроби вгасити вогонь не вдаються.

ЗГОРІЛО 120 ТИСЯЧ СОТНАРІВ ЗБІЖА. Минулого тижня загорілись збіжеві шпихлірі в німецькій місцевости Цанґергавзе. Огонь горів цілих два дні і ніяк не удалось його вгасити, а горяч що била від огня була така велика, що проводи телефонічні та телеґрафічні в сусідстві топніли.

10,000 ВЕСІЛЬ ДЕННО В ЕВРОПІ. Урядова статистика стверджує, що в цілій Европі з Совітським Союзом включно, відбувається біля 4 міліони весіль на протязі цілого року. Таким чином більш-менш 10,000 пар денно заключають подружжа в Европі.

ЦУКРОВІ І ТОВЩЕВІ ДЕРЕВА. — Провідник наукової подорожі — Маршаль, який вибрався, щоби розслідити край над рікою Амазонкою подає дуже цікаві вістки про свою подорож. Подорожні відкрили два дерева, зовсім незнані дотепер. Одним з тих дерев є цукруве дерево, а друге можна назвати товщевим. Товщеве дерево виділяє зі себе товщ, котрий пригадує зовсім в смаку, як і з вигляду — звірячий товщ. Знова цукрове дерево має під корою маленькі зернятка цукру, який заступає правдивий рафінований цукор. Відкриття ці доказують, що природа — є найкращим господарем і змогла приготовити для людей товщ і цукор так, щоби кожний чоловік міг жити без труду. Цікаве однак, що доперва так пізно зроблено ці відкриття, які доказують рівночасно, що ми не пізнали ще докладно і цілковито землі, на якій живемо.

ЛІТАК НА СТО ПАСАЖИРІВ. У Фрідріхсгафен, у Німеччині, закінчено будову нового літака, що може вести 100 пасажирів. Літак має 12 моторів. Він робив уже пробні лети з тягарем 20 тисяч кілоґрамів. В найближчих днях літак виїде в першу подорож з сотнею пасажирів.

ДІТИ — ЗЛОЧИНЦІ. Їх в наших часах щораз більше. А ось недавно викрила поліція в Копенгазі зорґанізовану шайку злочинців - дітей, зложену зі шістьох хлопців в літах від 6 — 10. Герштом шайки був десятилітний хлопець. Шайка була так добре зорґанізована, що поліція поклала богато труду, поки впала на їх сліди. Займалися ці діти-злочинці крадежами і грабунками. Поліція найшла в їхніх сховках богато цінних річей. До чого воно йде? — Друка відомість про бешкети дітей теж насуває сумні мірнування. Було воно так: В одному берлінському кінотеатрі мав відбутися виклад одного інжінера про добування вугля. Відчит цей був призначений для шкільної дітвори і мав бути ілюстрований світлинами. Тимчасом дітям показано світлини, але без пояснень. На це стали діти, в віці від 10 — 15 літ викрикувати і виявляти своє незадоволення домагаючись перервання вистави. Коли це не помогло, кинув один хлопець з гори кріслом в кінове полотно. Це зрозуміло решта дітей в числі 300, як гасло до бешкету і стали нищити все, що було під руками: крісла, шиби, буфет ітд. Щойно поліція з трудом вигнала дітей зі салі, в якій було все ушкоджене, поломане, або потовчене.

ТРУП НА ВЕСІЛЛІ. — Підчас біятики на весіллю в Королівці, пов. Коломия, в домі Юри Мочернюка вбили парібки свойого товариша Михайла Миронюка, завдаючи йому удар ножем в голову. Убийців Андрія Вінтонюка і Михайла Обрізка арештовано.

Надіслане.

Здобудеш фах, на сталий, добрий заробок скінчивши 2-міс. курс фотоґрафічний в Коломиї, Євангелицька 8. **Услівя:** Безплатно наука хто зобовяжеться в протягу 1 року відробляти на 50%. Працю з позвол. дає курс. Апарати — прибори власні за готівку поручає курс Коли без відробку то 50 зол. за навчання. Мешканнє з утриманнєм 90 зол. міс. **Користай з нагоди!** В кождім селі повинен бути фотоґраф

Звичайні Загальні Збори Товариства „УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЛЯ ДІВЧАТ“ в Перемишлі, відбудуться 11. XI. 1929. о год. 4·30 зглядно 5-тій по полудні в власній салі зі звичайним дневним порядком.

Виділ.

Уживайте ЕЛЄҐАНТ бо се найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“ з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі. Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву.

БАНДАЖІ пропуклинові й черевні для жінок, мужчин і дітей від р. 1886 виробляє Заклад спеціяльних бандажів **М. ФРАЙЛІХА,** Львів, Городецька 35. Тел. 71-11.

СТОМАТОЛЬОҐ (Дентиста) **Др. Мед. С. Фельзен** Спеціяліст хороб і хирурґії устної ями, зубів як також -ОРТОПЕДІЇ ЩОК.- ПЕРЕМИШЛЬ, ВУЛ. ФРАНЦІШКАНСЬКА Ч. 37. (Площа на Брамі). :-: Nr .Тел. 125.

Вже вийшов з друку і продається **Ілюстрований Календар-Альманах „Наш Прапор“ на рік 1930.** Ціна: 2·80. Замовлення слати на адресу: Видавнича Кооператива „Наш Край“ Перемишль, ул. Побереже Пілсудского 1 **Книгарням і кооперативам опуст.**

СТОМАТОЛЬОҐ-ДЕНТИСТ **Др. СТЕФАН ДМОХОВСЬКИЙ** Львів, Сикстуська 35. Телефон 79-72. ПРЕЦЕЗІЙНА ДЕНТИСТИЧНА ТЕХНІКА. ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ. АПАРАТ РЕНТҐЕНА.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах МИЛА Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Др. Михайло Кос лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

ЛІКАР **Др. Роман Несторович** ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія Кварцева лямпа.

Богацтво і добробут може кождий осягнути Треба тілько щастю двері отворити!

Купуйте льоси тілько в найщаслившій Колектурі 20-ї Державної Льотерії

Я. Вольман в Перемишлі ул. Міцкевича 7 (коло почти). Телеф. Nr. 124.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС МУСИТЬ ВИГРАТИ! Тягнення 1 кляси вже 14 і 15 листопада 1929 р.

Ціна 1/4 льосу 10 зол., 1/2 льосу 20 зол., цілий льос 40 зол.

Замов ще нині, а щастя тебе не оминє. Головна виграна 750.000 зл. відтак по 350.000 зол., 250.000 зл. 150.000 зл., 100.000 зл. 75.000 зл., 50.000 зл., 25.000 зл., 20.000 зл., 15.000 зл., 10.000 зл. і т. д.

В тім місци розтяти і переслати виразно виповнене.

Карта замовлень У. Г. До Колектури Якова Водьмана в Перемишлі, Міцкевича 7. Отсим замовляю ..... льосів цілих по 40 зл., ... льосів иоловинок по 20 зл., ... льосів чверток по 10 зл. Належитість в квоті зл. ..... вплачу по одержанню льосів чеком П. К. О. присланим мені Вп. фірмою.

Докладний адрес .....

ВУГОЛЬ гор. шлеський прямо ваґоново з найліпших копалень висилає за готівку і на кредит **Спілка Українських Аґрономів** Кооп. з обм. порукою. **ЛЬВІВ, Собеского 28.** ОФЕРТИ І ЦІННИКИ РІЛЬНИЧИХ МАШИН ДАРОМ.

КОЖНИЙ ОСВІЧЕНИЙ ЧОЛОВІК А ОСОБЛИВО МОЛОДІЖ ОБОХ ПОЛІВ ПОВИННА ЗНАТИ „Правила доброго поведення“ (Bon ton). Ця книжка написана проф. Л. Бачинським, обіймає 120 великих сторін і 60 ілюстрацій і коштує 3 зл., з пересилкою 3.50. Набути можна у всіх книгарнях і Адм. „Укр. Голоту“. Наша молодь, наші Соколи і Луговики і Пластуни повинні памятати, що лишень людоїди, дикуни і варвари не потрібують знати правил доброго поведення.

Протези штучних ніг і рук для калік по ампутації. **Бандажі** для усунення пропуклини в пахвині, мошниці, черева і пупка. **Черевні** опаски для ослаблених і обірваних жінок. **Ортопедичні ґорсети** проти горблення. Ґумові панчохи проти жиляків на ногах. **М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі 20.** Цінники даром. Цінники даром

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“ істнуюча від 1874 року в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі) поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.

моходом, який її, хоч не дуже ще стареньку, бо ледви столітну, випереджує, а його знова літак наздоганяє.

І тут бачиться це саме, що бачиться на кожнім кроці. Комунікація самоходами опинилась в руках тих, що засіли на царськім троні, що вхопили за голову, руки і ноги не лиш народ російський, але і цілу Україну, що обсіли у нас на найдогідніщих для торговлі клинчиках та роздорожах, що опанували майже цілу торговлю, що найспритніще воювали коло кухонь та в шпиталях в світовій війні, а яких я военного цвинтара ніде не подибав. От вам прикладні та спритні хитруни. Но і зовсім ретельно вибороли собі навіть вітчину. Їх певно нема сорок міліонів. Їх має бути на цілій кулі земській не цілих 14 міліонів. Хто се — ви добре знаєте! Се ці, яких ви кормите своїм дробом, яйцями, овочами, телятами і коровами. Се ці, які люблять дуже ваші гроші, — а вас і вашу мову ненавидять. Се ці, що не орють і не сіють, а панують і вас називають ґоями.

По дорозі, на лінії Волочиська-Берлін, всіла до мого переділу пара осіб. Обоє молоді. Говорять по московськи. От думаю, я маю щастя, як колись мав славний і звісний всім Шерльок Гольмес. Ніби троха менче — але є. Я витягаю „Діло“, то „Український Голос“ кладу, то перекладаю, то ніби читаю, хотяй давно перечитав. Тим хочу звернути увагу на себе молодої московської пари, що сіла напроти мене.

Удалось!

Вона перша заговорила по московськи:

— Дозвольте, котра година?

Я витягнув годинник і відповів.

От, і ми вже познакомились, тай я вспів дещо розвідатись. Дещо, бо він дуже обережний в розмові і більше мовчить, а те, що довідався — то лиш завдяки жіночій вдачі і цікавости.

Обоє почувають себе настоящими русскими, переконань большевицьких. Він їде на совітський кошт за границю кінчити вищі студії, та забирає жінку зі собою, щоб не збольшовичилась та не стала спільним большевицьким добром. Мешкали в Москві. Займали там 4 кімнати. За дві платили по 50 карбованців, а за других дві по 300 карбованців, бо сі кімнати були понад дозволену норму посідання. Виходить, що там можна все, дай лиш гроші в жменю.

Большевизм бореться сьогодня з трома найрідніщими своїми злиднями: голодом, дітьми-„безбатченками“, що ходять обдерті, майже голі, босі, брудні, голодні, хорі і опущені, яких є около десять міліонів, т. є пятнайцята пайка всього населення СССР., та безробіттям.

Рай там ведуть евреї.

Як пес, що довго був привязаний на ланці, коли його спустити, то він раз лапне кого за ногу, раз за камінь чи мітлу. Йому все одно, він мусить погуляти.

Так само вони: Видерли народові те, що у всіх, навіть дикунів є дороге, — вирвали віру в Бога, викинули з серця церкву. Культ релігійний у них є нічо. У них горою неморальність, яку вводять тепер і до шкіл. За це мають нині 10 міліонів бездомних дітей в віці 7 — 15 літ. І ті діти родять знова дітей — та щастя, що слідуюче покоління майже без сліду гине.

Минувшої зими велику масу цих ходячих трупів вивезли большевики в Сибір, щоб там їх виморозити.

Сироти, котрих вивезли, нині щасливі, бо вимерзли і більше не мучаться. Та це лиха не спиняє, бо воно росте.

Кропля здорової води в літрі чорнила нічого не пошкодить. Дайте кроплю чорнила до літри води, то вже тої води годі напитись.

Коли хто пише, що бачив у совітів щось доброго, то певно, що вони йому всего не показували.

Большевики мають для заграниці на показ: Народню церков, взірцеві школи і шпиталі, навіть взірцеві вязниці. Але там далі, в середині на завулках — там і чорт ногу ломить.

Як історія колись буде згадувати про тортури, то большевицькі тортури займуть перше місце.

В північній Росії мало що родиться, а Україна даром хліба дати не хоче. Через те на Україні шаліє большевицький тетор.

Коли я про се говорив, то нашій розмові прислухувалось двох наших ґаздів десь зпід Львова.

— Якто, — питає один другого — большевики на Україні голосять рівність, значиться, що вони хочуть стати Українцями.

На це відповідає йому другий:

— Слухайте, куме Данило, чи як ви заведете поросну льоху до кінської стайні, і вона там буде мати пацята, то ті пацята будуть зараз лошатами? Ніколи в світі. Кінь конем, а свиня свинею. Так і з большевиками.

Та одно дивне. Що коли український нарід раз-пораз піднімає тут і там на Україні, хоч безнадійні, повстання на знак протесту проти насильства большевицького, то муситься признати, що російський народ дивним дивом — мовчки зносить і терпить большевицько-еврейський гніт.

Кому і чому це приписати — не вгадаєш. Пара молодих людей, що їде за границю, їде по те, щоб більше не вертати, — хиба зміниться устрій Росії.

Так на Україні, як на Московщині дуже велике число християн сильно заховує свою віру в церков і Бога. Всі з них вірять і ждуть. Ждуть хвилини, коли — проженуть або виріжуть большевицько-жидівських собак!

Ще напевно закуриться на Україні та попливе кров Дніпром до Чорного моря! Попливе більше, як кому здається! Попливе, бо сего домагаються душі дітей-„безбатченків“, що вимерзли в снігах сибірських; душі невинно замучених синів нашого народу, цвіту України, та поляглих героїв за Її волю!

Історія учить, що геройство і віра не гинуть безслідно.

Геройство і віра спасає.

Я вірю в те. Вірю і молюсь за Україну, бо молитва та мені полекшу приносить.

Кому тяжко, хай молиться за мною:

„Боже, істнує Україна, бо так [хочеш,
Терпить Вона, бо кажеш,
Спаси Її, бо можеш!
А нам прости, прости,
Та не гнівайся на нас.“

— Моліться!

В жовтні 1929 р.

□ □ □

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.